

თანხმობის (Consent) პრინციპის როლი სექსუალური
დანაშაულების კვალიფიკაციისას: საქართველოს სსკ-ის რეგულირება და
საერთაშორისო სტანდარტები

თამუნა დიასამიძე

სისხლის სამართლის სამაგისტრო პროგრამა

კურსის ხელმძღვანელი : მარინა მესხი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2026

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ამასთანავე, აღვნიშნავ, რომ წინამდებარე სამაგისტრო ნაშრომის ცალკეული თეორიული ასპექტები და პირველადი კონცეფცია ჩემ მიერ დამუშავებული და წარდგენილი იყო სასწავლო კურსის „აკადემიური წერა“ ფარგლებში, ხსენებული კვლევის შემდგომი განვითარების, გაფართოებისა და სრულყოფილი სამეცნიერო დამუშავების მიზნით.

თამუნა დიასამიძე

2 ივნისი 2026 წელი

სარჩევი

აბსტრაქტი.....	1
შესავალი.....	3
თავი 1. თანხმობის თეორიული კონცეფცია და საერთაშორისო სტანდარტები.....	8
1.1. სექსუალური ავტონომიის უფლება და თანხმობის ევოლუცია.....	8
1.2. სტამბოლის კონვენციის 36-ე მუხლის იმპერატივი.....	11
1.3. არასრულწლოვანთა სექსუალური ავტონომიის დაცვის საერთაშორისო სტანდარტები: თანხმობის ასაკი და სტამბოლის კონვენციის მიდგომები	13
1.4. თანხმობის მოდელების დიფერენციაცია: „No means No“ vs „Only Yes means Yes“	16
თავი 2. მტკიცების ტვირთი და სამართალწარმოების პრაქტიკული გამოწვევები.....	18
2.1. „სიტყვა სიტყვის წინააღმდეგ“ (He said/She said) დილემა და სამართლებრივი ობიექტურობის სტანდარტი შვედური მოდელის მიხედვით.....	18
2.2. თანხმობის ნამდვილობისა და ნებაყოფლობითობის დადგენის მეთოდოლოგია სასამართლო პრაქტიკაში.....	21
2.3. მოტყუებითი სექსი (Sex by Deception) და თანხმობის ბათილობის მატერიალური კრიტერიუმები	23
თავი 3. ბრალდებულის უფლებრივი გარანტიები და მატერიალურ-სამართლებრივი რისკები.....	26
3.1. <i>In dubio pro reo</i> პრინციპი და მტკიცებულებათა ერთობლიობის სტანდარტი: საქართველოს უზენაესი სასამართლოს პრაქტიკის ანალიზი.....	26
3.2. ცრუ ბრალდებებისა და მართლმსაჯულების შეცდომების (Miscarriage of Justice) რისკები თანხმობის მოდელის პირობებში.....	29
3.3. სისხლისსამართლებრივი რეპრესიის საზღვრები: სექსუალური ავტონომია ვერსიუს ბრალდებულის პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობა (Privacy)	31
თავი 4. საქართველოს სსკ-ის რეგულირების კრიტიკა და რეფორმის პერსპექტივები.....	33
4.1. სსკ-ის 137-ე მუხლი: ძალადობის ელემენტის აუცილებლობა და საერთაშორისო ვალდებულებებთან შეუსაბამობა	33

4.2. სტერეოტიპული მსჯელობა, გაუპატიურების მითები და მსხვერპლის ამბივალენტური ქცევის შეფასება მართლმსაჯულებაში	35
4.3. თანხმობის უკუგების (Revocation) სამართლებრივი შედეგები.....	38
4.4. რეფორმის აუცილებლობა: რეკომენდაციები სსკ-ში „თანხმობის კონცეფციის“ იმპლემენტაციისთვის	39
მეთოდოლოგია.....	42
შედეგები.....	44
დასკვნა.....	47
ბიბლიოგრაფია.....	50

აბსტრაქტი

წინამდებარე სამაგისტრო ნაშრომი ეხება სექსუალური დანაშაულების კვალიფიკაციის პროცესში თანხმობის (*Consent*) პრინციპის როლისა და მნიშვნელობის კომპლექსურ სამართლებრივ კვლევას. საკითხის აქტუალობას განაპირობებს ის ფუნდამენტური დილემა, რომელიც დღეს არსებობს ტრადიციულ, „ძალადობაზე ორიენტირებულ“ მოდელსა და საერთაშორისო სტანდარტებით (სტამბოლის კონვენციის 36-ე მუხლი) დამკვიდრებულ თანხმობის პრინციპს შორის. კვლევის მიზანია გაანალიზოს, რამდენად თავსებადია საქართველოს სისხლის სამართლის კანონმდებლობა და სასამართლო პრაქტიკა თანამედროვე გამოწვევებთან და რა სამართლებრივი მექანიზმებია საჭირო „პოზიტიური თანხმობის“ (*Affirmative Consent*) მოდელის დასანერგად.

ნაშრომის მომზადების პროცესში გამოყენებულ იქნა თვისობრივი, დოგმატური და შედარებით-სამართლებრივი ანალიზის მეთოდები. კვლევის ფარგლებში დეტალურად არის შესწავლილი გერმანიის („არა ნიშნავს არას“) და შვედეთის („მხოლოდ კი ნიშნავს კის“) საკანონმდებლო გამოცდილება, ასევე გაანალიზებულია საქართველოს უზენაესი სასამართლოს უახლესი პრაქტიკა (საქმეები: №753აპ-19, №842აპ-19, №121აპ-23, №541აპ-23). განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა სამართალწარმოების პრაქტიკულ გამოწვევებს, როგორიცაა „სიტყვა სიტყვის წინააღმდეგ“ (*He said/She said*) დილემა, თანხმობის ნამდვილობის კრიტერიუმები, მოტყუებითი სექსის (*Sex by Deception*, მათ შორის *სტელთინგის*) გავლენა ნების ვალიდურობაზე და მართლმსაჯულებაში არსებული სტერეოტიპული მსჯელობისა თუ „გაუპატიურების მითების“ დაძლევის აუცილებლობა. ნაშრომში, ასევე, დაბალანსებულია მსხვერპლის სექსუალური ავტონომიის დაცვა ბრალდებულის უფლებრივ გარანტიებთან, კერძოდ, *In dubio pro reo* პრინციპთან, პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის (*Privacy*) უფლებასთან და ცრუ ბრალდებებისა თუ

მართლმსაჯულების შეცდომების (*Miscarriage of Justice*) რისკებთან მიმართებით, სპეციფიკური ინტერსექციონალური მოწყვლადობის (არასრულწლოვნები, შშმ პირები) გათვალისწინებით.

კვლევის შედეგად დადგინდა, რომ მიუხედავად სასამართლო პრაქტიკაში არსებული პოზიტიური ტენდენციებისა, საქართველოს სსკ-ის 137-ე მუხლი კვლავ ფოკუსირებულია ფიზიკურ ძალადობაზე ან იძულებაზე, რაც არ შეესაბამება საერთაშორისო ვალდებულებებს და იწვევს მსხვერპლის მეორეულ ვიქტიმიზაციას. ნაშრომის დასკვნით ნაწილში ჩამოყალიბებულია კონკრეტული საკანონმდებლო და პრაქტიკული რეკომენდაციები სსკ-ში აქტიური თანხმობის კონცეფციის იმპლემენტაციისთვის, რაც დღის წესრიგიდან გააქრობს „უმწეო მდგომარეობის“ დეფინიციის ხელოვნური გაფართოების საჭიროებას და უზრუნველყოფს სექსუალური ავტონომიის უფლების რეალურ დაცვას მტკიცების სტანდარტების პროპორციულობის შენარჩუნებით.

საკვანძო სიტყვები: თანხმობის პრინციპი, სექსუალური დანაშაული, სექსუალური ავტონომია, სტამბოლის კონვენცია, პოზიტიური თანხმობა (*Affirmative Consent*), მტკიცების ტვირთი, *In dubio pro reo*, მოტყუებითი სექსი (*Sex by Deception*), გაუპატიურების მითები, მართლმსაჯულების შეცდომა (*Miscarriage of Justice*), პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობა (*Privacy*).